

SU KİRLİLİĞİ

Su, canlıların hayatlarını devam ettirebilmelerini sağlayan bir bileşendir. Su, okyanuslarda, denizlerde bir sürü canlıya ev sahipliği yaparken aynı zamanda canlıların ihtiyaç duyduğu mineralleri taşır. Günümüzde Mars'ta yaşam olup olmadığı araştırılırken bile suya bakılır. Su varsa, yaşam vardır.

Dünya'nın 2/3'ü sularla kaplı iken insanların kullanabildiği tatlı su oranı yalnızca %2,5'tir. Nüfus artışı ile insanların su ihtiyacı her geçen gün artmakta ve sularımız da nüfus artışının beraberinde getirdiği kirlilik ile zarar görmektedir. Artan ihtiyaç ile üretim de artmakta ve sanayileşmenin getirdiği atıklarla beraber çevre kirlenmeye başlamaktadır. 2022 T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın verilerine göre su kirliliği 1. Öncelikli bir çevre sorunudur.

Su kirliliğine sebep olan etkenlerden bazıları evsel atıklar, sanayi atıkları, denizlere ve okyanuslara boşaltılan kimyasal atıklar, tarımda kullanılan ilaç ve gübrelerdir. Bu atıklar zaman içerisinde ekolojik sistemde her canlıya zarar vermektedir. Suların kirlenmesiyle başlayan tahribat zamanla canlıların ölümüne sebep olur. Tatlı su kaynaklarının kirlenmesiyle insanlar suya erişmekte zorluk çekerler. DSÖ(WHO) verilerine göre her yıl yaklaşık 829.000 kişi temiz suya erişemediği için ölmektedir.

2021 yılında Marmara Denizi'nde oluşan müsilaj, mercan ve sünger gibi birçok canlıya zarar vererek biyoçeşitliliğin azalmasına sebep olmuş ve balıkçılığı olumsuz etkilemiştir.

HARİTA 4: NEHRİ VE GÖLLER İLE SU KİRLİLİĞİNİN ÖNCELİKLI SORUN OLDUĞU İLLER

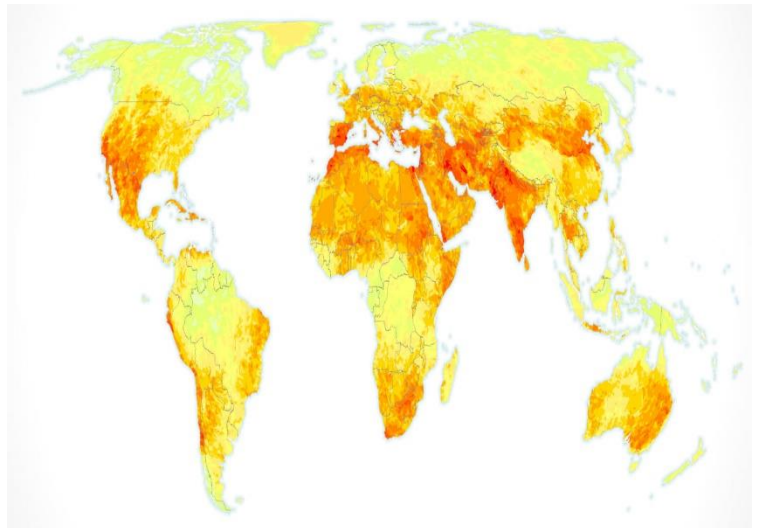
GRAFİK 22. DENİZLERDE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

(*) Tablo 15'te 23 adet il Müdürlüğümüzce toplam 233 adet yüzmeye suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır. Grafik, bu tablodan hareketle hazırlanmıştır.

Muhtemel kirlenme nedeni belirtilen yüzmeye suyu bölgesi/plaj veya izleme noktalarına alt bilgiyi içermektedir.

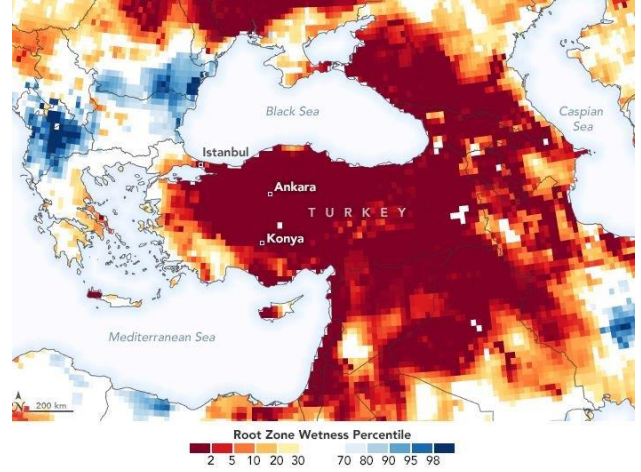
Kirli Suların Dünya Üzerindeki Dağılımı:

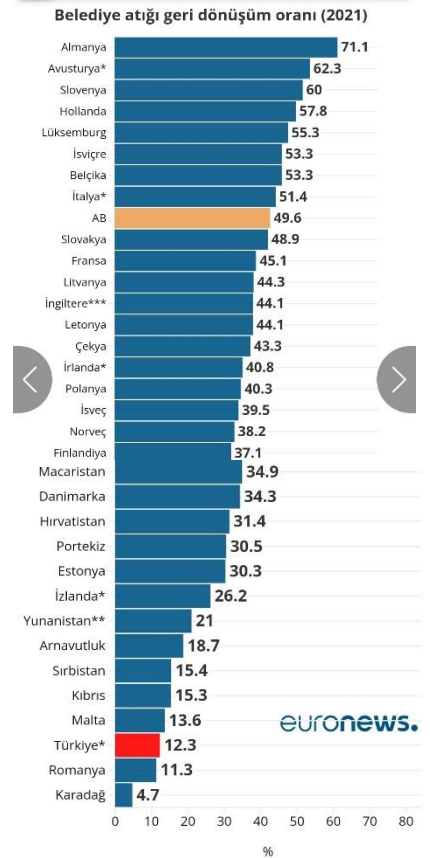
Nüfus artışı ile tahrip olan doğada yer altı kaynakları kısıtlıdır. NASA 2021 yılında Türkiye'yi kuraklık konusunda uyararak yer altı kaynağı haritasını yayınlamıştır. Betonlaştırılan zeminler yağmur ve kar sularının toprak tarafından emilmesini engellemektedir.

Konya'da yer altı sularının fazla çekilmesi obruklara ve zamanla Konya'nın kuraklaşmasına sebep olmaktadır. Konya'da bulunan May Barajı kuraklık ve az yapış sebebi ile 2024 yılında tamamen kurumuştur.

Küresel ısınmanın etkisi ile kuruyan göller, nehirler ile birçok canlı ölürken aynı zamanda %2.5'lik tatlı su oranının da azalmasına sebep olur. Tatlı su kaybını önlemek için atık oluşturmaktan olabildiğince kaçınılmalı ve geri dönüşüm yapılmalıdır. 2021 Eurostat verilerine göre geri dönüşümde 1. Ülke %71.1 oran ile Almanya'dır. Türkiye ise %12.3 ile sonlarda yer almaktadır.

Bu doğrultuda su kirliliği önlemek için plastik kullanımından olabildiğince kaçınılmalıdır. Atık toplama merkezleri, arıtma tesisleri kurulmalıdır. Su politikaları geliştirilerek fabrikaların, gemilerin kimyasal atıklarını sulara dökmeleri engellenmelidir. Tarımda doğal gübreler kullanılmalı, su kullanımı en aza indirilmelidir. Kısa süreli duşlar alınmalı, diş fırçalanırken musluk açık bırakılmamalıdır. Alt yapı iyileştirilmesi yapılmalı, kanalizasyon sistemleri çoğaltılmalıdır. Yağmur hasadı olarak bilinen atık su yöntemi kullanılmalıdır. Evsel su kirliliğinin %25'ini oluşturan yağlar lavaboya dökülmemelidir çünkü 1 litre atık yağ 1 milyon litre temiz suyu kirleterek su yüzeyini kaplar, güneş ışığını engeller ve oksijen tüketimini hızlandırır.

KAYNAKÇA

- <https://giresun.csb.gov.tr/atik-yaglari-lavabodan-dokmeyiniz-haber-7934>
- https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Su_kirlili%C4%9Fi#:~:text=Su%20kirlili%C4%9Fi%3B%20g%C3%B6l%2C%20nehir%2C,topluluklar%C4%B1n%20yok%20olmas%C4%B1na%20ortam%20haz%C4%B1rlarB1rlar
- <https://riskfilter.org/water/explore/map>
- <https://tr.euronews.com/2023/08/01/geri-donusum-orani-atik-aritmada-turkiyede-ve-avrupada-durum-ne>
- <https://www.climateaction.org/news/germany-is-the-worlds-leading-nation-for-recycling>
- <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/konyada-kuraklik-may-barajinda-balik-olumlerine-neden-oldu/2315826>
- <https://ekolojibirligi.org/nasa-turkiyeyi-yer-alti-sulari-haritasiyla-uyardi-turkiye-siddetli-kuraklik-yasiyor/>
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Marmara_Denizi_deniz_salyas%C4%B1_felaketi?wprov=sfla1
- Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2019 yılı verileriyle) Ankara-2020 T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı